

Datum van inontvangstneming : 16/09/2020

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-279/20 – 1

Zaak C-279/20

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

26 juni 2020

Verwijzende rechter:

Bundesverwaltungsgericht (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

23 april 2020

Verzoekster tot „Revision”:

Bondsrepubliek Duitsland

Verweerster in „Revision”:

XC

[omissis]

Bundesverwaltungsgericht (hoogste federale bestuursrechter, Duitsland)

BESLISSING

[omissis]

in de bestuursrechtelijke zaak

XC,

[omissis],

verzoekster in eerste aanleg en verweerster in „Revision”,

[omissis]

t e g e n

Bundesrepublik Deutschland,

[omissis]

verweerster in eerste aanleg en verzoekster tot „Revision” **[or. 2]**

In het geding geroepen partij:

Landkreis Cloppenburg (bestuursdistrict Cloppenburg, Duitsland) [omissis]

[omissis]

heeft de Eerste senaat van het Bundesverwaltungsgericht

op 23 april 2020

[omissis]

de volgende beslissing gegeven:

De procedure wordt geschorst.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet artikel 4, lid 1, onder c), van richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging aldus worden uitgelegd dat een kind van een als vluchteling erkende gezinshereniger ook dan als minderjarig in de zin van deze bepaling moet worden aangemerkt wanneer het op het tijdstip van de asielaanvraag van de gezinshereniger minderjarig was, maar reeds vóór het tijdstip van diens erkenning als vluchteling en van indiening van het verzoek tot gezinshereniging meerderjarig is geworden?

2. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord:

Welke eisen moeten in een dergelijk geval worden gesteld aan het werkelijke gezinsleven in de zin van artikel 16, lid 1, onder b), van richtlijn 2003/86/EG?

a) Volstaat daartoe de juridische band tussen ouder en kind, of is ook een werkelijk gezinsleven vereist?

- b) Indien ook een werkelijk gezinsleven is vereist: hoe hecht dienen de gezinsbanden te zijn? Volstaan daartoe bijvoorbeeld occasionele of regelmatige contacten, moeten de gezinsleden onder hetzelfde dak leven of moet veeleer sprake zijn van een hechte leefgemeenschap waarvan de leden op elkaar zijn aangewezen? **[or. 3]**
- c) Is voor de hereniging van het intussen meerderjarig geworden kind – dat nog in een derde land verblijft en een verzoek heeft ingediend om gezinshereniging met een als vluchteling erkende ouder – de aanname vereist dat na zijn binnenkomst in de lidstaat het gezinsleven (weer) wordt opgevat op de wijze als vereist overeenkomstig vraag 2 b)?

M o t i v e r i n g:

I

- 1 Verzoekster, geboren op 1 januari 1999 en Syrisch onderdaan, verblijft al sinds meerdere jaren in Turkije. Zij verzoekt om afgifte van een visum met het oog op gezinshereniging met haar als vluchteling erkende vader.
- 2 De moeder van verzoekster is overleden. Haar vader is in 2015 in Duitsland binnengekomen en heeft er in april 2016 officieel asiel aangevraagd. Het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Duits federaal agentschap voor migratie en vluchtelingen) heeft aan de vader, nadat hij met succes beroep had ingesteld, in juli 2017 de vluchtelingenstatus toegekend. De in het geding geroepen partij heeft hem in september 2017 een verblijfsvergunning verleend met een geldigheidsduur van drie jaar overeenkomstig § 25, lid 2, van het Aufenthaltsgesetz (Duitse wet inzake het verblijf van vreemdelingen; hierna: „AufenthG”).
- 3 Op 10 augustus 2017 heeft verzoekster, die op dat tijdstip reeds meerderjarig was geworden, bij het consulaat-generaal van de Bondsrepubliek Duitsland in Istanbul (hierna: „consulaat-generaal”) een verzoek ingediend tot afgifte van een nationaal visum met het oog op gezinshereniging met haar vader, die op het grondgebied van de Bondsrepubliek Duitsland verblijft. Bij besluit op „Remonstration” (bij de ambassade gemaakt bezwaar) van 11 december 2017 heeft het consulaat-generaal dit verzoek uiteindelijk afgewezen. Ter motivering daarvan heeft het consulaat-generaal aangevoerd dat niet is voldaan aan de voorwaarden van § 32 AufenthG, aangezien verzoekster meerderjarig is en haar vader vóór het intreden van haar meerderjarigheid nog niet in het bezit was van een verblijfsvergunning als vluchteling. Voor de gezinshereniging van meerderjarige kinderen moet bovendien zijn voldaan aan de discretionaire voorwaarde van § 36, lid 2, AufenthG, volgens welke sprake moet zijn van een bijzondere kwetsbaarheid. In het onderhavige geval is daarvan geen sprake, aangezien niets erop wijst dat verzoekster geen zelfstandig leven in Turkije kan leiden. **[or. 4]**
- 4 Verzoekster heeft daartegen met succes beroep ingesteld. Bij beslissing van 12 maart 2019 heeft het Verwaltungsgericht (bestuursrechter in eerste aanleg)

verweerster gelast een [nationaal] visum voor gezinshereniging aan verzoekster af te geven. Ter motivering van zijn beslissing heeft de bestuursrechter aangevoerd dat verzoekster overeenkomstig de vereiste Unierechtconforme uitlegging moet worden aangemerkt als minderjarig in de zin van § 32, lid 1, AufenthG. Het doorslaggevende tijdstip voor de beoordeling van de minderjarigheid is immers niet het tijdstip van de visumaanvraag [van de dochter] met het oog op gezinshereniging, maar het tijdstip waarop haar vader zijn asielaanvraag heeft ingediend. Deze conclusie volgt uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) van 12 april 2018, A en S (C-550/16, EU:C:2018:248), met betrekking tot de hereniging van ouders met een niet-begeleide minderjarige vluchteling. Dit arrest kan mutatis mutandis worden toegepast op de hier aan de orde zijnde omgekeerde feitenconstellatie. Tegen de achtergrond van dit arrest moet artikel 4, lid 1, onder b), van richtlijn 2003/86/EG (hierna: „gezinsherenigingsrichtlijn”) aldus worden uitgelegd dat een kind van de gezinshereniger als minderjarig moet worden beschouwd wanneer het minderjarig was op het tijdstip waarop de gezinshereniger zijn asielaanvraag heeft ingediend. Ook bij een hereniging van kinderen met een ouder wordt het niet aan de lidstaten overgelaten om het doorslaggevende tijdstip voor de beoordeling van de minderjarigheid te bepalen, maar dient dit tijdstip op basis van een autonome uitlegging van de richtlijn te worden vastgesteld. De erkenning van de vluchtelingenstatus heeft declaratoire kracht. Zoals in de hierboven aangehaalde en afgesloten zaak waarin het Hof werd verzocht om uitlegging van artikel 10, lid 3, onder a), van de gezinsherenigingsrichtlijn, zou het recht op gezinshereniging van zijn nuttige werking worden beroofd en zou het schending opleveren van de beginselen van rechtszekerheid en gelijke behandeling wanneer artikel 4, lid 1, onder b), van de gezinsherenigingsrichtlijn aldus zou worden uitgelegd dat het tijdstip van de visumaanvraag doorslaggevend is voor de beoordeling van minderjarigheid. Verzoekster heeft haar visumaanvraag ingediend binnen de door het Hof vereiste termijn van drie maanden nadat de gezinshereniger als vluchteling is erkend.

- 5 Verweerster heeft tegen deze beslissing beroep tot „Revision” ingesteld, waarin zij aanvoert dat de voorwaarde van minderjarigheid in de zin van § 32, lid 1, AufenthG onjuist is uitgelegd. Volgens de nationale rechtspraak moet daarvoor worden aangeknoopt bij het tijdstip waarop het visum met het oog op gezinshereniging is aangevraagd. Uit het hierboven aangehaalde arrest van het Hof van 12 april 2018 kan niets anders worden afgeleid, aangezien dit arrest ziet op een andere feitenconstellatie en op een andere rechtsgrondslag van de richtlijn. Met zijn overwegingen over de uitlegging van [or. 5] artikel 2, onder f), van de gezinsherenigingsrichtlijn heeft het Hof geen overeenkomstige uitlegging van artikel 4, lid 1, onder b), van de gezinsherenigingsrichtlijn voor ogen gehad, te meer daar deze bepaling uitdrukkelijk verwijst naar het nationale recht van de lidstaten.

II

- 6 De behandeling van de zaak moet worden geschorst. Het Hof van Justitie van de Europese Unie dient overeenkomstig artikel 267 VWEU te worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de in het dictum geformuleerde vragen.
- 7 1. Of aan de voorwaarden voor het recht op gezinshereniging is voldaan, wordt volgens het Duitse recht beoordeeld op basis van de aanvraag om afgifte van een nationaal visum met het oog op gezinshereniging die het gezinslid moet indienen bij de buitenlandse vertegenwoordiging [van de Bondsrepubliek Duitsland] in de derde lidstaat waar hij of zij verblijft. Het voor het onderhavige geding toepasselijke rechtskader wordt gevormd door de navolgende bepalingen van het nationale Aufenthaltsgesetz (hierboven en hierna: „AufenthG”):

§ 6 Visum [...]

(3) Voor een verblijf van lange duur is een visum voor het grondgebied van de Bondsrepubliek Duitsland (nationaal visum) vereist dat vóór binnenkomst wordt verleend. Het wordt verleend in overeenstemming met de voorschriften die gelden voor de verblijfsvergunning, de Europese blauwe kaart, de verblijfstitel, de vestigingsvergunning en de permanente EG-verblijfsvergunning. [...]

§ 32 Hereniging van kinderen

Aan het minderjarige ongehuwde kind van een vreemdeling moet een verblijfsvergunning worden verleend wanneer aan beide ouders of aan een ouder die daadwerkelijk de zorg heeft voor dit kind, één van de volgende verblijfstitels is verleend:

1. [...]

2. Verblijfsvergunning overeenkomstig § 25, lid 1, of lid 2, eerste volzin, eerste alternatief

[...]

§ 25 Verblijf om humanitaire redenen

(1) [...]

(2) Aan een vreemdeling moet een verblijfsvergunning worden verleend indien het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (federaal agentschap voor migratie en vluchtelingen) hem de vluchtelingenstatus in de zin van § 3, lid 1, van de asielwet of de status van subsidiaire bescherming in de zin van § 4, lid 1, van de asielwet heeft verleend. [...] **[or. 6]**

- 8 2. De prejudiciële vragen zijn relevant voor de beslechting van het hoofdgeding. Het beroep tot „Revision” kan alleen slagen indien het recht op gezinshereniging

dat verzoekster wil doen gelden, haar toekomt bij rechtstreekse toepassing van artikel 4, lid 1, onder c), van richtlijn 2003/86/EG van de Raad van 22 september 2003 inzake het recht op gezinshereniging (PB 2003, L 251, blz. 12). Dit is afhankelijk van het antwoord dat het Hof op de prejudiciële vragen zal geven.

- 9 2.1 Op grond van het nationale recht heeft verzoekster geen wettelijk recht op de afgifte van een visum met het oog op gezinshereniging met haar vader. Een dergelijk wettelijk recht zou alleen kunnen worden ontleend aan § 32 AufenthG, dat ziet op de hereniging van minderjarige kinderen. De hereniging van meerderjarige kinderen kan alleen worden toegestaan nadat discretionair is vastgesteld dat sprake is van een bijzondere kwetsbaarheid (§ 36, lid 2, AufenthG); of in het geval van verzoekster aan deze voorwaarden is voldaan, heeft de feitenrechter tot dusver nog niet vastgesteld. Volgens de vaste rechtspraak van het Bundesverwaltungsgericht moet § 32 AufenthG aldus worden uitgelegd dat het kind bij de afgifte van het visum weliswaar niet minderjarig moet zijn, maar wel op het tijdstip waarop het zijn aanvraag heeft ingediend om afgifte van een visum met het oog op gezinshereniging. Bovendien moet het ook minderjarig zijn op het tijdstip waarop een verblijfsvergunning is afgegeven aan de ouder die recht geeft op gezinshereniging (in casu een verblijfsvergunning als erkende vluchteling overeenkomstig § 32, lid 1, punt 2, juncto § 25, lid 2, eerste volzin, eerste alternatief, AufenthG). Dat voor de leeftijdsgrens – anders dan in de meeste beroepsprocedures tegen een weigering van afgifte van een verblijfstitel – niet wordt aangeknoopt bij het tijdstip van de beslissing op de aanvraag maar bij het tijdstip van de indiening ervan, heeft als doel te voorkomen dat het recht op gezinshereniging van het kind wegens de duur van de procedure door louter tijdsverloop uitdooft. Volgens de rechtspraak van het Bundesverwaltungsgericht doet dit echter niet af aan het feit dat terzelfder tijd aan alle voorwaarden voor de hereniging van het kind moet zijn voldaan. Derhalve kan het kind na het bereiken van de leeftijd van 18 jaar niet langer aanspraak maken op voordelen die het op grond van de wijzigingen in zijn feitelijke situatie aan de overige voorwaarden kan ontleen, maar moet het (ook) reeds vóór het intreden van de meerderjarigheid aan die voorwaarden voldoen. Anders zou in het geval van een langdurige rechtszaak – die het doel van een effectieve rechtsbescherming voorbijschiet – [or. 7] de bij wet vastgestelde leeftijdsgrens worden omzeild (vaste rechtspraak van het Bundesverwaltungsgericht) [omissis].
- 10 Een uitlegging van § 32, lid 1, AufenthG volgens welke de minderjarigheid van het kind wordt beoordeeld aan de hand van het tijdstip waarop de ouder als gezinshereniger zijn asielaanvraag heeft ingediend, zou volgens de algemeen aanvaarde uitleggingsregels niet eens mogelijk zijn, zelfs indien artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn de verplichting zou opleggen om dit tijdstip als criterium te hanteren. Een dergelijke uitlegging zou afstuiten op het feit dat § 32, lid 1, AufenthG niet alleen ziet op de hereniging van kinderen met erkende vluchtelingen, maar ook op de hereniging van kinderen met alle andere vreemdelingen die een verblijfsrecht in Duitsland genieten; alleen de hereniging van kinderen met subsidiair beschermden valt buiten het bestek van dit artikel. Aangezien de voorwaarde „minderjarig ongehuwd kind” in gelijke mate geldt

voor alle navolgende varianten die in nummer 1 tot en met nummer 7 staan opgesomd, kan het voor de minderjarigheid doorslaggevende tijdstip volgens het toepasselijke nationale recht alleen uniform worden bepaald. Voor alle mogelijke varianten komt echter alleen het tijdstip van de visumaanvraag met het oog op gezinshereniging in aanmerking als objectief en uniform tijdstip. Het zou niet alleen in strijd zijn met de wettelijke systematiek maar ook indruisen tegen de wil van de wetgever om de hereniging van kinderen met vluchtelingen – anders dan in alle andere gevallen – afhankelijk te stellen van een tijdstip dat zich situeert vóór de inleiding van de administratieve procedure voor gezinshereniging, als geregeld bij § 6, lid 3, juncto § 32, lid 1, AufenthG. Mocht deze rechtssituatie onverenigbaar zijn met het Unierecht, dan moet dit manco worden verholpen bij uitdrukkelijk besluit van de wetgever. Dit geldt te meer daar de wetgever ook niet is verplicht om de – in verhouding tot artikel 15, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn – extensieve omzetting ervan in Duits recht, volgens welke herenigde kinderen ongeacht hun verblijfsduur reeds met het bereiken van de meerderjarige leeftijd een autonoom verblijfsrecht verwerven (zie § 34, lid 2, eerste volzin, AufenthG), ook uit te breiden tot kinderen die reeds meerderjarig waren op het tijdstip van indiening van hun verzoek tot gezinshereniging.

- 11 2.2 Indien de eerste prejudiciële vraag bevestigend wordt beantwoord, zou verzoekster het door haar geldend gemaakte recht op afgifte van een visum met het oog op gezinshereniging kunnen toekomen bij rechtstreekse toepassing van artikel 4, lid 1, onder c), **[or. 8]** van de gezinsherenigingsrichtlijn. Aan de voorwaarden voor een rechtstreekse toepassing van de richtlijnbevestiging is kennelijk voldaan [zie in dit verband het arrest van het Hof van 26 februari 1986, Marshall (152/84, EU:C:1986:84, punten 46 e.v.)]: het betreft een inhoudelijk gezien onvoorwaardelijke en voldoende nauwkeurige bepaling die aan particulieren het recht verleent om zich daarop te beroepen en die de Duitse wetgever binnen de op 3 oktober 2005 verstreken omzettingstermijn (artikel 20, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn) in onvoldoende mate in het nationale recht ten uitvoer heeft gelegd.

Artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn legt de lidstaten precieze positieve verplichtingen op, waaraan duidelijk omschreven subjectieve rechten beantwoorden, aangezien het de lidstaten verplicht om in de door de richtlijn vastgestelde gevallen de gezinshereniging van bepaalde leden van het gezin van de gezinshereniger toe te staan zonder hun beoordelingsmarge te kunnen uitoefenen [arrest van het Hof van 27 juni 2006, Europees Parlement tegen Raad van de Europese Unie (C-540/03, EU:C:2006:429, punt 60)]. De beoordelingsmarge die bij artikel 4, lid 1, derde alinea, en artikel 6 van de gezinsherenigingsrichtlijn aan de lidstaten is verleend, is evenwel gebonden aan de voorwaarde dat de daarin toegestane afwijkende regelingen op het tijdstip van omzetting van de richtlijn reeds in nationaal recht bestonden (zogenaamde standstillbepalingen), hetgeen in Duitsland niet het geval is. Weliswaar zou artikel 4, lid 1, derde alinea, van de gezinsherenigingsrichtlijn Duitsland juist de mogelijkheid kunnen bieden om de aldaar vastgestelde beperkingen van het recht op gezinshereniging van oudere kinderen te handhaven [omissis]. Op het tijdstip

dat de omzettingstermijn van de gezinsherenigingsrichtlijn verstreek, voorzag ook het Duitse recht echter reeds in dergelijke integratievereisten, zij het alleen voor de hereniging van oudere kinderen met onderdanen van een derde land die geen vluchteling zijn; deze vereisten golden en gelden niet voor de hereniging met erkende vluchtelingen [zie reeds § 32, lid 1, punt 1, AufenthG, zoals gewijzigd op 30 juli 2004 (BGBl. I, blz. 1950)].

- 12 Het antwoord op de tweede prejudiciële vraag is bepalend voor de eventuele instructiemaatregelen die de feitenrechter nog moet nemen teneinde vast te stellen of de gezinshereniging tot doel heeft om (opnieuw) in werkelijk gezinsverband samen te leven.
- 13 Aan de overige – niet in de prejudiciële vragen vermelde – voorwaarden om in aanmerking te komen voor gezinshereniging bij rechtstreekse toepassing van artikel 4, lid 1, [or. 9] onder c), van de gezinsherenigingsrichtlijn, is eveneens kennelijk voldaan. Overeenkomstig artikel 12, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn kan van de gezinshereniger wettelijk niet worden vereist het bewijs te leveren dat hij voldoet aan de in artikel 7 van de gezinsherenigingsrichtlijn gestelde eisen, aangezien het verzoek tot gezinshereniging is ingediend binnen een termijn van drie maanden na de toekenning van de vluchtelingenstatus en volgens de vaststellingen van de feitenrechter geen gezinshereniging mogelijk is in een derde land waarmee verzoekster of haar vader bijzondere banden heeft. Indien uit het antwoord op de eerste prejudiciële vraag zou blijken dat de overwegingen die het Hof in zijn arrest van 12 april 2018 heeft ontwikkeld met betrekking tot de hereniging van ouders met een niet-begeleide minderjarige vluchteling, van overeenkomstige toepassing zijn op de uitlegging van artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn, in die zin dat een kind dat zich bij de gezinshereniger wil voegen na de indiening van de asielaanvraag maar vóór de erkenning als vluchteling van de gezinshereniger meerderjarig is geworden, nog steeds moet worden aangemerkt als minderjarig in de zin van deze bepaling, voor zover het zijn verzoek tot gezinshereniging heeft ingediend binnen een termijn van drie maanden na de toekenning van de vluchtelingenstatus aan de gezinshereniger [zie in dit verband arrest van het Hof van 12 april 2018, A en S (C-550/16, EU:C:2018:248, punt 61)], dan is deze aanvraagtermijn in casu eveneens nageleefd.
- 14 3. De voorgelegde vragen behoeven opheldering door het Hof.
- 15 3.1 Met zijn eerste prejudiciële vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen welk tijdstip doorslaggevend is voor de beoordeling van de minderjarigheid van (en het hoederecht over) het kind wanneer de gezinshereniger een erkende vluchteling is. De verwijzende rechter wenst met name te vernemen of en in voorkomend geval in hoeverre de overwegingen van het Hof over de omgekeerde feitenconstellatie [hereniging van de ouders met een niet-begeleide minderjarige vluchteling, zie arrest van het Hof van 12 april 2018, A en S (C-550/16, EU:C:2018:248)] van overeenkomstige toepassing zijn op de uitlegging van artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn en derhalve ertoe

nopen om ook in deze context uit te gaan van een „minderjarig kind”, wanneer dit kind ingeval van een verzoek tot hereniging met een erkende vluchteling nog minderjarig was op het tijdstip dat deze vluchteling een aanvraag had ingediend om internationale bescherming, maar reeds tijdens de behandeling van diens asielaanvraag meerderjarig is geworden. Deze vraag zal niet noodzakelijkerwijs worden opgehelderd in de aanhangige prejudiciële procedure [gevoegde zaken C-133/19, C-136/19 en C-137/19; conclusie van advocaat-generaal Hogan van 19 maart 2020 (EU:C:2020:222)] die de Belgische Raad van State bij het Hof heeft aangebracht, aangezien deze vraag in deze vorm aldaar niet relevant is voor de beslechting van het hoofdgeding. In die zaken waren alle verzoekende partijen op het tijdstip van indiening van hun verzoek tot gezinshereniging nog minderjarig, zodat het Hof nu moet uitmaken of het Belgische recht met de richtlijn verenigbaar is, voor zover het – anders dan het Duitse recht – bepaalt dat de betrokkenen ook nog op het tijdstip van de beslissing op het verzoek tot gezinshereniging minderjarig moeten zijn.

- 16 a) Eerst dient echter de vraag te worden beantwoord of het tijdstip tot wanneer sprake moet zijn van minderjarigheid, überhaupt volgens uniforme Unierechtelijke criteria moet worden bepaald dan wel zaak van het nationale recht is. Verweerster voert aan dat nergens in artikel 4, lid 1, tweede alinea, van de gezinsherenigingsrichtlijn een uniforme leeftijdsgrens is vastgesteld waarmee de lidstaten bij de hereniging van minderjarige kinderen rekening moeten houden. Met zijn verwijzing naar de geldende wettelijke meerderjarigheidsleeftijd volgens nationaal recht heeft de Uniewetgever een mogelijke ongelijke behandeling van twee aanvragers op de koop toe genomen. Bij gebreke van een uniform vastgestelde leeftijdsgrens zijn de lidstaten a fortiori bevoegd om zelf het tijdstip te bepalen waarop aan dit vereiste moet zijn voldaan. Verweerster heeft zich in dit verband beroepen op het arrest van het Hof van 17 juli 2014, ██████████ (C-338/13, EU:C:2014:2092).
- 17 De verwijzende rechter betwijfelt of dit standpunt juist is. Het Hof heeft benadrukt dat artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn de lidstaten precieze positieve verplichtingen oplegt, waaraan duidelijk omschreven subjectieve rechten beantwoorden, aangezien het de lidstaten verplicht om in de door de richtlijn vastgestelde gevallen de gezinshereniging van bepaalde leden van het gezin van de gezinshereniger toe te staan zonder hun beoordelingsmarge te kunnen uitoefenen [arrest van het Hof van 27 juni 2006, Europees Parlement tegen Raad van de Europese Unie (C-540/03, EU:C:2006:429, punt 60)]. Om te beginnen kunnen de lidstaten deze leeftijdsgrens helemaal niet vrij bepalen, aangezien deze moet stroken met de meerderjarigheidsleeftijd naar algemeen (nationaal) burgerlijk recht die momenteel in alle lidstaten op [or. 11] 18 jaar is bepaald [omissis]. De beoordelingsvrijheid van de lidstaten is beperkt tot het vaststellen van de algemene meerderjarigheidsleeftijd, evenwel onder het voorbehoud dat daarbij geen afbreuk wordt gedaan aan de doeltreffendheid van het Unierecht en dat de beginselen van gelijke behandeling en rechtszekerheid – juist ook ten aanzien van verschillende aanvragers in dezelfde lidstaat die zich in dezelfde situatie bevinden – worden geëerbiedigd [zie arrest van het Hof van 17 juli 2014,

█ (C-338/13, EU:C:2014:2092, punten 14 e.v. en punten 17 e.v.]. Ook de conclusie van advocaat-generaal Hogan in de gevoegde zaken C-133/19, C-136/19 en C-137/19 (punten 38 e.v.) stoelt op de aannahme dat het niet ter beoordeling van de lidstaten zelf kan worden gelaten om met het oog op de toepassing van artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn te bepalen op welk tijdstip de minderjarigheid moet worden beoordeeld. Er is dan ook hoegenaamd geen sprake van een algemene bevoegdheid voor het vaststellen van leeftijds grenzen voor de gezinshereniging.

- 18 b) De door het Hof in zijn arrest van 12 april 2018 (C-550/16) geformuleerde overwegingen aangaande het tijdstip dat bepalend is voor de beoordeling van de minderjarigheid, zijn niet rechtstreeks toepasselijk op de onderhavige zaak. Dat arrest is gewezen met betrekking tot de hereniging van ouders met een niet-begeleide minderjarige vluchteling overeenkomstig artikel 2, onder f), juncto artikel 10, lid 3, onder a), van de gezinsherenigingsrichtlijn. De onderhavige zaak draait daarentegen om de uitlegging van artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn, dat ziet op de hereniging van kinderen met onderdanen van een derde land die een verblijfsrecht genieten in de lidstaat.
- 19 De verwijzende rechter vraagt het Hof te verduidelijken of de in zijn arrest van 12 april 2018 (C-550/16) geformuleerde overwegingen derwijze naar analogie kunnen worden toegepast op de uitlegging van artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn dat de hereniging van een kind met een erkende vluchteling op grond van deze bepaling moet worden toegestaan indien het kind minderjarig was op het tijdstip dat de vluchteling zijn asielaanvraag had ingediend, maar reeds vóór diens erkenning als vluchteling – en bijgevolg ook vóór de indiening van het verzoek om binnenkomst en verblijf met het oog op gezinshereniging – meerderjarig is geworden. **[or. 12]**
- 20 aa) Tegen een dergelijke analoge toepassing pleit het feit dat artikel 4, lid 1, onder b) en c), van de gezinsherenigingsrichtlijn in het algemeen ziet op de hereniging van kinderen met onderdanen van een derde land die een verblijfsrecht genieten. De gezinshereniger is bijgevolg niet noodzakelijkerwijs een vluchteling. Als uniform tijdstip voor de beoordeling van de minderjarigheid in alle voorstelbare varianten van gezinshereniging komt echter alleen het tijdstip van het verzoek tot gezinshereniging in aanmerking. Dat de richtlijn dit tijdpunt als bepalend beschouwt voor het vaststellen van leeftijds grenzen, vindt ook steun in de bijzondere regeling waarin artikel 4, lid 6, van de gezinsherenigingsrichtlijn voorziet. Dat (alleen) voor de gezinshereniging met vluchtelingen een afwijkend en aanzienlijk vroeger tijdstip moet worden gehanteerd, kan evenwel niet uitdrukkelijk worden afgeleid uit de richtlijn. Deze opvatting wordt trouwens ook gedeeld door advocaat-generaal Hogan in zijn conclusie in de gevoegde zaken C-133/19, C-136/19 en C-137/19 (punt 41 in fine).
- 21 Met de overweging van het Hof dat het recht van kinderen op hereniging niet louter door de duur van een gerechtelijke of bestuurlijke procedure mag teloor gaan, heeft het Bundesverfassungsgericht ook rekening gehouden in zijn

rechtspraak over § 32 AufenthG. Uit de gezinsherenigingsrichtlijn (en evenmin uit de nationale uitvoeringsbepalingen ervan) heeft het evenwel geen vereiste kunnen afleiden om – naast de duur van de enige procedure voor gezinshereniging waarin de richtlijn voorziet – ook rekening te houden met de duur van andere daaraan voorafgaande procedures (in casu de asielprocedure van de gezinshereniger en de daarop aansluitende procedure voor de afgifte van een verblijfsvergunning als vluchteling). Het Bundesverfassungsgericht heeft zich in zijn rechtspraak ook laten leiden door het feit dat de richtlijn overeenkomstig artikel 3, lid 2, onder a), ervan hoe dan ook niet van toepassing is voordat de gezinshereniger als vluchteling is erkend. Volgens de rechtspraak van het Hof staat dit echter niet eraan in de weg dat het tijdstip dat bepalend is voor de beoordeling van de minderjarigheid, met terugwerkende kracht wordt vastgesteld op het tijdstip waarop de gezinshereniger asiel heeft aangevraagd [zie arrest van het Hof van 12 april 2018, A en S (C-550/16, EU:C:2018:248, punten 50 e.v.)]

- 22 In het hierboven aangehaalde arrest A en S heeft het Hof bovendien meermaals de nadruk gelegd op de bijzondere kwetsbaarheid van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen (punten 33 e.v., 55 en 58). Voor zover dit aspect medebepalend is geweest voor de uitspraak in deze zaak, kunnen de aldaar geformuleerde overwegingen niet overeenkomstig worden toegepast op **[or. 13]** het omgekeerde geval van de hereniging van een kind. De gezinshereniger aan wie krachtens de richtlijn het recht op gezinshereniging toekomt, is in casu immers een meerderjarige vluchteling.
- 23 bb) Niettemin steunt het hierboven aangehaalde arrest A en S ook op overwegingen die mutatis mutandis kunnen worden toegepast op de hereniging van een kind met een meerderjarige vluchteling. Het Hof heeft benadrukt dat overweging 21 van richtlijn 2011/95 preciseert dat erkenning van de vluchtelingenstatus declaratoire kracht heeft. Een onderdaan van een derde land aan wie de vluchtelingenstatus is verleend, moet derhalve met terugwerkende kracht tot de datum van indiening van zijn asielverzoek als vluchteling worden aangemerkt, en zijn recht op gezinshereniging is intrinsiek verbonden met deze (materiële) vluchtelingenstatus [arrest van het Hof van 12 april 2018, A en S (C-550/16, EU:C:2018:248, punten 53 e.v. en punt 65 in fine)].
- 24 Mocht dit ook gelden in het geval van de hereniging van een kind overeenkomstig artikel 4, lid 1, van de gezinsherenigingsrichtlijn, voor zover het gaat om een hereniging met een vluchteling, dan zou dit afbreuk kunnen doen aan de nuttige werking van die bepaling wanneer het recht op gezinshereniging afhankelijk zou worden gesteld van het tijdstip waarop de bevoegde nationale autoriteit formeel besluit om de betrokkene als vluchteling te erkennen, en daarmee van de snelheid die die autoriteit bij de behandeling van het verzoek om internationale bescherming aan de dag legt [zie in dit verband arrest van het Hof van 12 april 2018, A en S (C-550/16, EU:C:2018:248, punt 55)]. Het Hof heeft in dat arrest geoordeeld dat afbreuk wordt gedaan aan de beginselen van gelijke behandeling en rechtszekerheid wanneer twee niet-begeleide minderjarige vluchtelingen van dezelfde leeftijd die op hetzelfde tijdstip een verzoek om internationale

bescherming hebben ingediend, wat het recht op gezinshereniging betreft verschillend zouden kunnen worden behandeld naargelang van de behandelingsduur van die verzoeken (punt 56), en wanneer het voor de rechthebbende absoluut onvoorzienbaar is of hij in aanmerking zal komen voor het recht op gezinshereniging met zijn ouders (punt 59). Deze overwegingen zouden mutatis mutandis kunnen worden toegepast op het omgekeerde geval van de hereniging van een kind met een meerderjarige vluchteling. In dat geval moet evenwel ook de door het Hof opgelegde verplichting gelden om het verzoek tot gezinshereniging in te dienen binnen een redelijke termijn van drie maanden na de datum waarop de gezinshereniger als vluchteling is erkend (punt 61). **[or. 14]**

- 25 Volgens de verwijzende rechter is het onduidelijk of de mate waarin de bijzondere kwetsbaarheid van niet-begeleide minderjarigen bepalend is geweest voor het arrest in zaak C-550/16, zich ertegen verzet dat de bovenstaande overwegingen toepassing vinden in de onderhavige zaak. Het is immers ook mogelijk dat het Hof dit aspect louter als versterkend argument voor zijn betoog heeft gebruikt (zie met name de punten 55 en 58 van het arrest van 12 april 2018) en zijn uitspraak alleen al heeft gestoeld op de voorkeursbehandeling die vluchtelingen toekomt op grond van overweging 8 van de gezinsherenigingsrichtlijn (punt 32 van het arrest). Deze voorkeursbehandeling geldt volgens de richtlijn ook in het geval van een hereniging van kinderen met meerderjarige vluchtelingen, aangezien artikel 12, lid 1, ervan bepaalt dat een vluchteling de leden van zijn kerngezin mag laten overkomen zonder dat is voldaan aan de eisen van artikel 7 van de gezinsherenigingsrichtlijn. Bovendien is in dit scenario op het tijdstip van de asielaanvraag ook een minderjarige in het spel, zij het onrechtstreeks, met name de persoon voor wie de hereniging wordt verlangd. Artikel 5, lid 5, van de gezinsherenigingsrichtlijn legt de lidstaten de verplichting op ervoor te zorgen dat terdege rekening wordt gehouden met de belangen van minderjarige kinderen. Deze verplichting – die tevens is verankerd in artikel 24, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – is niet beperkt tot gevallen waarin het bij de gezinshereniger om een minderjarig kind gaat. Op zich bieden deze regelingen echter geen afdoend antwoord op de vraag of een kind dat op het tijdstip van indiening van het verzoek tot binnenkomst en verblijf met het oog op gezinshereniging reeds meerderjarig was, überhaupt nog als minderjarig moet nog worden aangemerkt.
- 26 3.2 Met de tweede prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht om in voorkomend geval duidelijkheid te verschaffen over de voorwaarden die moeten worden gesteld aan het onderhouden van een werkelijk gezinsleven in de zin van artikel 16, lid 1, onder b), van de gezinsherenigingsrichtlijn, alsook aan de wijze waarop dit in een dergelijk geval moet worden gecontroleerd.
- 27 Het recht op gezinshereniging beoogt in wezen de voortzetting of opbouw van een werkelijk gezinsleven. Deze doelstelling vindt bevestiging in de totstandkomingsgeschiedenis van de richtlijn [zie bijvoorbeeld de toelichting van de Commissie bij het oorspronkelijke richtlijnvoorstel van 1 december 1999 [COM(1999) 0368 def.] aangaande artikel 11, punt 2, en artikel 13, punt 1]. Deze

doelstelling kan ook worden opgemaakt uit de overwegingen 2 en 6 en uit een aantal uitdrukkelijke bepalingen [or. 15] van de richtlijn. Zo heeft de gezinshereniging overeenkomstig artikel 2, onder d), van de gezinsherenigingsrichtlijn tot doel om de eenheid van het gezin te behouden. Artikel 5, lid 2, en artikel 11, lid 2, van de gezinsherenigingsrichtlijn zien op de vereisten inzake het verkrijgen van bewijs voor het bestaan van een gezinsband. Het vereiste van een werkelijk gezinsleven komt het duidelijkst tot uitdrukking in artikel 16, lid 1, onder b), van de gezinsherenigingsrichtlijn. Artikel 16 van de gezinsherenigingsrichtlijn bevat een limitatieve opsomming van de redenen op grond waarvan een (eerste) verzoek tot toegang en verblijf met het oog op gezinshereniging kan worden afgewezen, een eerder toegekende verblijfstitel kan worden ingetrokken of de verlenging ervan kan worden geweigerd [zie ook de toelichting van de Commissie bij het gewijzigd voorstel voor een richtlijn van de Raad inzake het recht op gezinshereniging, COM(2002) 225 def., PB 2002 E, blz. 136, aangaande artikel 16]. In dit verband heeft de Commissie gesteld dat sprake moet zijn van een werkelijk huwelijks- en gezinsleven dat is bedoeld om „de eenheid van het gezin te handhaven of te herstellen”.

- 28 Volgens de verwijzende rechter volgt uit het bovenstaande dat een louter formele huwelijks- of gezinsband op zich niet volstaat om het recht op gezinshereniging te laten gelden, maar dat het verzoek tot gezinshereniging ook tot doel moet hebben om een werkelijk huwelijks- of (in dit geval) gezinsleven te hervatten in de lidstaat waar de gezinshereniger verblijft. Allicht zal de prejudiciële vraag 2 a) in deze zin worden beantwoord, in welk geval de prejudiciële vraag 2 c) bevestigend moet worden beantwoord.
- 29 Volgens de verwijzende rechter is het echter moeilijker om uit te maken welke concrete voorwaarden aan een werkelijk gezinsleven moeten worden gesteld [prejudiciële vraag 2 b)]. Er is immers een brede scala van mogelijke gezinsbanden, gaande van occasionele contacten tot een hechte leefgemeenschap waarvan de leden van elkaar afhankelijk zijn. In dit verband wenst de verwijzende rechter verduidelijking over hoe grondig moet worden gecontroleerd of wel degelijk sprake is van een intentie om een werkelijk gezinsleven in de vereiste mate te hervatten alvorens een eerste beslissing op een verzoek tot gezinshereniging te nemen, en of het daarbij van belang is of het kind op het tijdstip van die beslissing reeds meerderjarig [or. 16] is. Voor zover bij een gezinshereniging van minderjarige kinderen met een ouder doorgaans zonder aanvullende informatie of nader onderzoek wordt aangenomen dat deze hereniging ertoe strekt om een werkelijk gezinsleven te creëren dan wel te hervatten, wenst de verwijzende rechter in het bijzonder te vernemen of een dergelijke „automatische” aanname eventueel ook geldt voor kinderen die op het tijdstip van de beslissing op het verzoek tot gezinshereniging reeds meerderjarig zijn, maar die – wegens de vervroeging van het relevante tijdstip voor de beoordeling van hun minderjarigheid – evenwel nog steeds vallen onder de bepalingen van artikel 4, lid 1, onder b) tot en met d), van de gezinsherenigingsrichtlijn.

- 30 4. Ook al zou in casu niet worden voldaan aan de voorwaarden voor de toepassing van de versnelde procedure overeenkomstig artikel 105 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof, toch verzoekt de verwijzende rechter het Hof om de onderhavige zaak zo spoedig mogelijk te behandelen. Een eventueel doorwerkende bescherming van minderjarigen zou immers mettertijd steeds minder zinvol worden. Dit geldt niet alleen in het onderhavige geval maar ook in tal van andere gevallen waarin de hier gestelde vragen zijn gerezen of nog zullen rijzen, gelet op het grote aantal vluchtelingen dat in Duitsland verblijft. Een spoedige opheldering is derhalve wenselijk.

[omissis]